

P CONN IGGULDEN
HAL IGGULDEN
Pavojinga

KNYGA

berniukams

P CONN IGGULDEN
HAL IGGULDEN
Pavojinga

KNYGA

berniukams

—◆—
Iš anglų kalbos vertė *Karolis Stulpinas*

VILNIUS 2012

TURINYS

Būdamas berniukas tokios knygos neturėjau 9

Svarbiausių daiktų rinkinys 11

Geriausias pasaulyje popierinis lėktuvėlis 12

Septyni senovės pasaulio stebuklai 14

Penki mazgai, kuriuos turi mokėti visi berniukai 19

Klausimai apie pasaulį. Pirmoji dalis 21

Kaip pasidaryti bateriją 26

Kaštonų mūšis 28

Timpos 30

Fosilijos 31

Namelis medyje 33

Futbolo taisyklės 39

Dinozaurai 42

Kaip pasidaryti lanką ir strėlę 47

Stalo futbolas 51

Žvejyba 52

Laikmatis ir spąstavirvė 55

Garsiausi mūšiai. Pirmoji dalis 57

Regbio taisyklės 65

Šnipai: kodai ir šifrai 66

Kristalų auginimas 71

Nepaprastos istorijos. Pirmoji dalis 73

Kaip pasidaryti gokartą 77

Vabzdžiai ir vorai 81

Žongliravimas 88

Klausimai apie pasaulį. Antroji dalis 89

Astronomija – mokslas apie dangų 92

Kaip išsilankstyti popierinę kepurę, laivelį ir vandens bombą 97

Mergaitės 99

Marmurinis popierius 101

Debesys 102

Garsiausi mūšiai. Antroji dalis 104

Kaip pasigaminti nedeгаus audinio 114

Pirmoji pagalba 114

Tautų Sandrauga 119

Nepaprastos istorijos. Antroji dalis 121

Kaip pasidirbti darbatalį 126

Tvirtoji ranka 128

Penki žaidimai, kuriems užtenka pieštuko ir popieriaus 129

Piratų aukso amžius 131

Paprastas elektromagnetas 133

Slaptas rašalas 134

Šekspyras 135

Nepaprastos istorijos. Trečioji dalis 139

Kirstinė plunksna 142

Navigacija 143

Laivyno vėliavų kodai 147

Šventieji globėjai 150

Mėnulis 153

Akmenys šokliukai 157

Projektorius 158

Kaip kas išvaizdavo visatą 160

Šunų dresavimas 163

Vyniojamasis popierius ir virvelė 166

Žvaigždėlapiai – ką matai, žvelgdamas aukštyn 168

Periskopas 170

Triukai su monetomis 171

Šviesa 174

Lotyniški žodžiai ir posakiai, kuriuos reikia mokėti visiems berniukams 175

Nepaprastos istorijos. Ketvirtoji dalis 178

Rutuliukai 181

Trumpa artilerijos istorija 183

Saulės sistema 188

Dešimt Dievo įsakymų 196

Visiems pažįstami medžiai 197

Nepaprastos istorijos. Penktoji dalis 202

Šachmatai 205

Britanijos imperija (1497–1997) 210

Saulėgražų auginimas 220

Klausimai apie pasaulį. Trečioji dalis 221

Vaidmenų žaidimai 223

Septyni šiuolaikinio pasaulio stebuklai 224

Knygos, kurias turėtų perskaityti visi berniukai 230

Didžiosios Britanijos imperinė ir metrinė matavimų sistemos 234

Ilustracijų autoriai ir šaltiniai 236

SVARBIAUSIŲ DAIKTŲ RINKINYS

Šiais laikais ne taip lengva rasti senovinę tabakinę, bet tokio dydžio daiktelis mūsų rinkiniui labai tinka. Vienas iš mūsų kartą buvo nusinešęs į mokyklą baltąją pelę, tačiau žinant, kas atsitiko ant jos atsisėdus, tai nepatartina. Mūsų manymu, į kišenes reikia prisigrūsti reikalingų daiktų.

1. Lenktinis peiliukas

Vis dar nepranokstamas lenktinis peiliukas. Jį net leidžiama įsidėti į lagaminą keliaujant lėktuvu, tiesa, ne nešti į saloną. Tikrai verta pataupyti pinigėlių pačiam geriausiam, su tiek geležčių ir priedų, kiek tik įmanoma rasti. Lenktinis peiliukas nepakeičiamas, kai reikia atsukti varžtą, ištraukti rakštį, atkimšti butelį, nors apie tai tikriausiai nereikėtų labai daug kalbėti.

Galima įsigyti dar ir odinį dėklą. O prie geriausių peiliukų pridėjama priedų: kompasas, pieštukas, degtukų, popieriaus ir pleistro.

2. Kompasas

Puiku turėti kompasą. Nedidukų kompasų yra bet kurioje laisvalaikio ar žūklės reikmenų parduotuvėje. Tai amžinas daiktas. Kad ir kas atsitiktų, visada reikia žinoti, kur yra šiaurė.

3. Nosinė

Šią medžiagos skiautelę galima panaudoti visokiausiais būdais: prisidengti burną, kad neįkvėptum dūmų, pagelbėti draugui, kuriam iš nosies bėga kraujas, ar net paduoti verkiančiai mergaitei. Iš didelės nosinės gali išeiti net svaidyklė. Verta turėti.

4. Degtukų dėžutė

Net neverta sakyti, kad turi elgtis atsakingai. Kai šaltą naktį teks miegoti lauke, labai pravers, jei į metalinę dėžutę ar plastikinį maišelį būsi įsidėjęs degtukų. Pamirkius galvutes į vašką degtukai tampa atsparūs vandeniui. Kai norėsi uždegti, nukrapštyk vašką nagu.

5. Rutuliukas

Mėgstamiausias didelis ir gražus rutuliukas (apie juos rašoma skyriuje *Rutuliukai*).

6. Adata ir siūlas

Reikalingi įvairiausiomis progomis, pavyzdžiui, jei turėsi susiūti žaizdą be sąmonės gulnčiam šuniui ar sulopyti praplyšusius marškinius. Stiprus siūlas pravers žvejojant.

7. Pieštukas ir popierius

Jei tapsi nusikaltimo liudytoju ir norėsi užsirašyti automobilio numerį ar apibūdinti plėšikų išvaizdą, be popieriaus ir pieštuko tikrai neišsiversi. O kur dar pirkinių sąrašai ir visa kita, ką galima užrašyti?

8. Nedidelis žibintuvėlis

Būna mažų ir lengvų žibintuvėlių, segamų prie raktų pakabukų. Kai tamsoje reikės įžiūrėti žemėlapi, tiks bet koks šviesos šaltinis.

9. Didinamasis stiklas

Dėl visa ko. Be to, galima ir laužą įkurti.

10. Pleistras

Vienas ar du pleistriukai, o dar geriau – truputėlis vyniojamojo pleistro, kurio galima atsikirpti lenktinio peiliuko žirklutėmis. Gal ir neprireiks, bet ką gali žinoti?

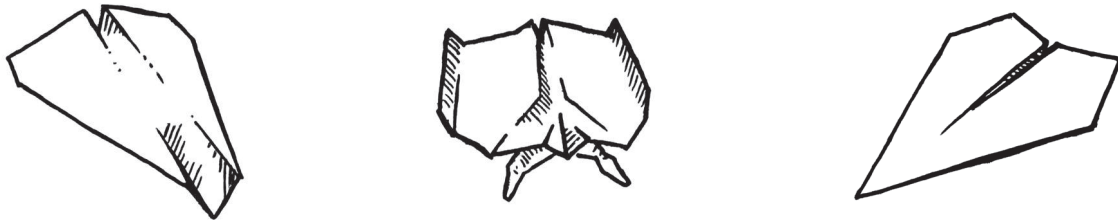
11. Meškerės kabliukai

Jei turi pakankamai stiprų siūlą ir meškerės kabliuką, norint pagauti kokią žuvį reikės tik susirasti pagalį ir slieką. Kabliuką būtinai išmeik į kamštį, kitaip gali susižeisti.

GERIAUSIAS PASAULYJE POPIERINIS LĒKTUVĖLIS

Maždaug prieš 50 metų vienos vidurinės mokyklos direktorius užklupo berniuką, laidantį pro langą popierinius lėktuvėlius. Besvarstydamas, kaip reikėtų nubausti prasikaltėlį, direktorius pastebėjo, kad lėktuvėlis vis dar skrenda, lengvai sklendžia virš žaidimų aikštelės. Berniukas išsisuko ir nebuvo paliktas po pamokų, tačiau turėjo išduoti direktoriui savo kūrinio paslaptį. O šis ją papasakojo savo vaikams...

Yra ir sudėtingesnių modelių. Gal manai, kad norint įsitaisyti gerą lėktuvėlį neįmanoma apsieiti be žirklių ir popieriaus lankstymo pamokėlių? Ne, tai visiškai nesąmonė.

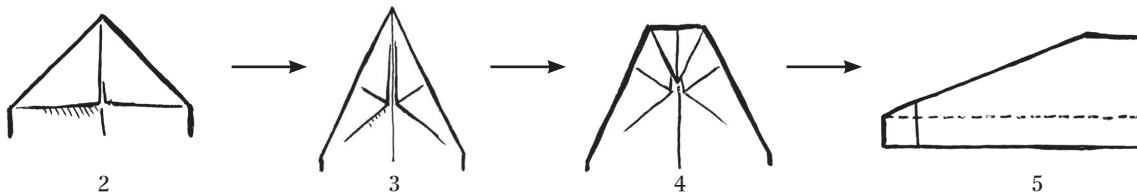

Dešinėje pavaizduotas lėktuvėlis – lingė – lengvai ir greitai išlankstomas iš paprasčiausio A4 formato popieriaus lapo. Tai pats geriausias ilgų nuotolių sklandytuvai, o vienas kitas patobulinimas paverčia jį nepralenkiamu akrobatinio skraidymo meistrui. Šis modelis net yra laimėjęs keletą varžybų. Apie vienas galima ir papasakoti. Naujųjų išvakarėse buvo surengtas popierinių lėktuvėlių turnyras. Taisyklės paprastos – paleistas iš viešbučio, esančio netoli Vindzoro pilies, balkono, lėktuvėlis turėjo perskrieti visą gatvę. Keturi jo draugužiai rėžėsi į asfaltą, o šis vienintelis nepriekaištingai įveikė visą kelią.

Kairysis lėktuvėlis – bukanosė strėlė – nesunkus, galima sakyti, apšilimui skirtas modelis. Sklendžia jis irgi neblogai.

BUKANOSĖ STRĖLĖ

1. Perlenk A4 formato lapą išilgai – gausi vidurio liniją.
2. Du kampus užlenk iki vidurio linijos, kaip parodyta paveiksle.
3. Apversk popieriaus lapą ir dar sykį atlenk tuos kampus iki vidurio linijos, kaip matai paveiksle.
4. Smaigalį užlenk atgal virš trikampių, kad jis pasidarytų bukas. Gali pakišti smaigalį po trikampaiais. Abu būdai vienodai geri.
5. Perlenk visą lėktuvėlį išilgai, kaip parodyta paveiksle.
6. Galiausiai atlenk sparnus – bukanosė strėlė baigta.

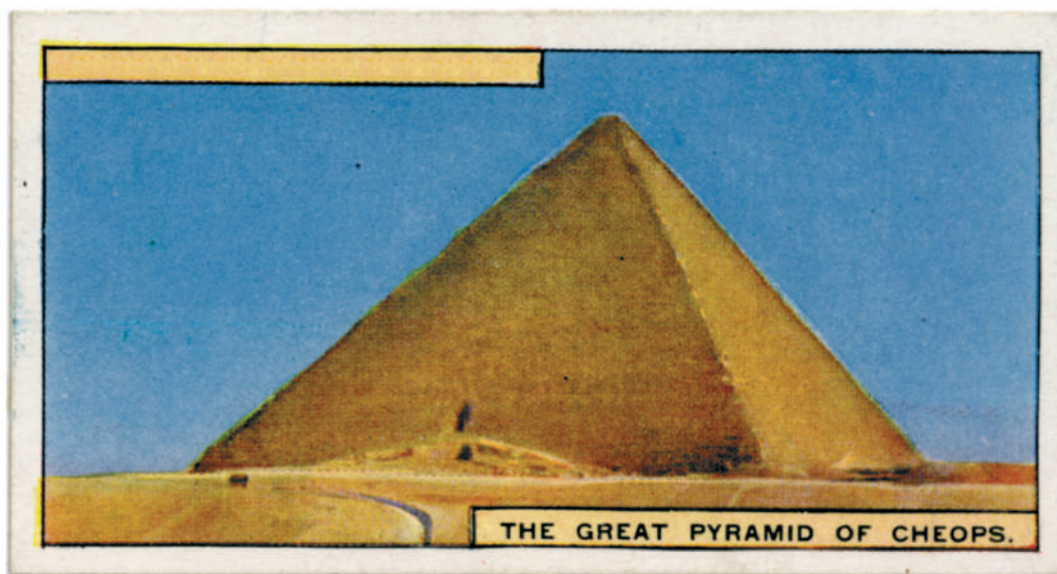

GERIAUSIAS PASAULYJE POPIERINIS LĒKTUVĖLIS

SEPTYNI SENOVĖS PASAULIO STEBUKLAI

Garsieji septyni senovės pasaulio stebuklai yra šie: didžioji Cheopso piramidė Gizoje, kabantieji Semiramidės sodai Babilone, Artemidės šventykla Efese, Halikarnaso mauzoliejus, Rodo kolosas, Dzeuso statula Olimpijoje ir Aleksandrijos švyturys Faro saloje. Iki mūsų laikų išliko tik Gizoje stūksanti piramidė.

1. **Cheopso piramidė** – didžiausias kada nors pastatytas antkapis. Ji skirta Egipto IV dinastijos faraonui Khufu (maždaug 2551–2582 m. pr. Kr.), graikiškai – Cheopsui.

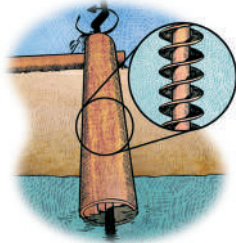

Tai viena iš trijų piramidžių, esančių al Gizoje, netoli Kairo. Kitos dvi pastatytos faraonams Mikerinui ir Chefrenui. Daugiau kaip 4 tūkstančius metų, iki pat XIX a., Cheopso piramidė buvo aukščiausias statinys pasaulyje. Jei kažkas nebūtų pradanginęs viršutinio akmens, jos aukštis ir dabar siektų net 146,5 metro.

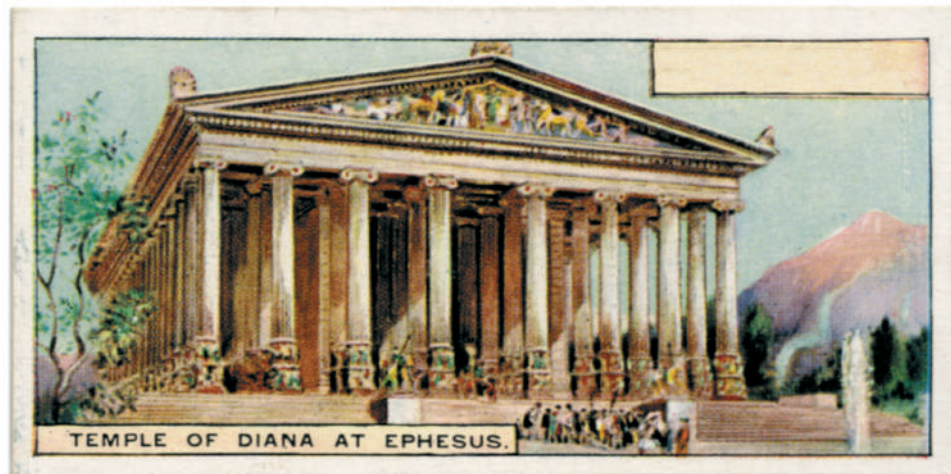
Piramidės pagrindas sudaro tobulą kvadratą – tai neįtikėtino tikslumo pavyzdys (nepamirškite statinio dydžio!). Visos kraštinės yra 231 m ilgio, o visos sienos pasvirusios 51 laipsnio ir 51 minutės kampų. Piramidei statyti panaudota 2 milijonai akmens luitų, sveriančių daugiau kaip po 2 tonas. Jie suleisti taip lygiai, kad į tarpelį net peiliuko neįsprausi.

2. **Kabantieji Semiramidės sodai** buvo įrengti Babilone, dabartinio Irako teritorijoje, ant Eufrato upės kranto. Juos tarp VII ir VI a. pr. Kr. savo žmonai sukūrė karalius Nabuchodonosaras.

Nuostabiliausia tai, kad statytojai, naudodamiesi sudėtingiausiomis hidraulinėmis sistemomis, sugebėjo pakelti tūkstančius litrų upės vandens sodams laistyti. Kaip tai buvo padaryta, galima tik spėlioti. Galbūt jie turėjo Archimedo sraigą – tokį, koks pavaizduotas paveiksle?

3. Sakoma, kad Efeso (dabartinė Turkija) **Artemidės šventykla** tiesiog pribloškė Aleksandrą Makedonietį išskirtiniu nežemišku grožiu, tačiau miestiečiai atmetė jo siūlymą atstatyti šventovę ir atsisakė užsikrauti ant savo pečių jos atstatymo išlaidas. Šventykla buvo pastatyta VI a. pr. Kr., o paskui net ne vieną kartą sugriauta ir pastatyta iš naujo. Labiausiai išgarsėjo tą dieną, kai gimė Aleksandras Makedonietis. Tą dien Artemidės šventyklą sudegino toksai Herrostratas – taip šis žmogus norėjo įamžinti savo vardą. Tai vienas iš didžiausių visų laikų vandalizmo aktų. Galiausiai, maždaug III a., gražioji šventykla visiškai sugriuvo.

(Senovės graikų deivė Artemidė atitinka romėnų deivę Dianą.)

SEPTYNI SENOVĖS PASAULIO STEBUKLAI

Ši knyga skirta
visiems berniukams –
nuo aštuonerių iki
aštuoniasdešimties metų.

„Pavojinga knyga berniukams“
leidžiama milijoniniais tiražais
įvairiose pasaulio šalyse.

2007 metais ji pelnė
British Book Awards
Metų knygos titulą.

